

Bijzondere vrouwen

De Bijbel staat vol verhalen over bijzondere vrouwen. Vrouwen die moedig zijn, naties redden, rechtspreken, wijze besluiten nemen of op bovennatuurlijke wijze zwanger worden; echte geloofsheldinnen. Dan zijn er nog de vrouwen van bijzondere mannen, zoals de aartsvaders en koning David. Ook deze vrouwen zijn wereldwijd bekend.

Wat maakt een vrouw uit de Bijbel bijzonder? Je bent al snel geneigd te kijken naar de indrukwekkende dingen die ze meemaken, bijna als sprookjes die goed aflopen. Voor God waren ze echter al bijzonder voordat ze nog maar één geloofsstap hadden gezet, puur vanwege het feit dat Hij ze heeft gemaakt. Hij houdt van hen en heeft hen bedoeld om met Hem een bijzonder leven te leiden. Eigenlijk gewoon vrouwen zoals jij en ik dus; we zijn immers allemaal gemaakt door een bijzondere God, bedoeld om een bijzonder leven met Hem te leiden. De vrouwen in de Bijbel hadden te maken met dezelfde twijfels, onzekerheden, vragen en angsten als waar wij vandaag de dag mee worstelen. Daarom kunnen ze ons inspireren om stappen met God te zetten, Hem te vertrouwen en het onmogelijke te verwachten.

Thuis voelen

Op het eerste gezicht zou je Marta en Maria niet in het rijtje 'bijzonder' zetten naast de geloofsheldinnen uit het Oude Testament. In

hun levens geen heldendaden waarmee ze een heel volk redden, geen bovennatuurlijke zwangerschappen of bijzondere echtgenoten. Ze zijn geen 'geestelijke' vrouwen die hun dagen biddend in de tempel doorbrengen, zoals Hanna (Lucas 2:37), geen profetesessen. Ze worden niet genoemd bij de groep vrouwen die met Jezus en de leerlingen meelopen (Lucas 8:2). We komen ze niet tegen in de eerste gemeente in het boek Handelingen als vrouwen die het evangelie brengen en zieken genezen. Sterker nog, na Jezus' dood lezen we helemaal niets meer over Marta en Maria. Eigenlijk zijn ze onopvallend, zonder bediening of invloed, twee doodgewone zussen die met hun broer Lazarus in Betanië wonen, een dorp dicht bij Jeruzalem (Marcus 11:1).

Hun huis is de plek waar Jezus vaak logeert als hij onderweg is naar Jeruzalem (zie bijvoorbeeld Johannes 2:13, 8:1, 10:22). Hij voelt zich er thuis. Jezus, die altijd omringd wordt door mensen die van alles van Hem verwachten, vindt in Maria, Marta en Lazarus vrienden. Dat maakt hen direct bijzonder, want waar zien we dat Jezus, behalve de leerlingen, vrienden heeft? Is het niet simpelweg zo, dat Jezus een plek zoekt waar Hij zich thuis kan voelen? Een hart dat zegt: 'Heer, U bent welkom'? We hoeven niet ingewikkeld te doen. Jezus wil alleen maar welkom zijn in ons leven. In Efeziërs 2 vergelijkt Paulus de gelovigen met 'een tempel waar God woont'. *The Message*-vertaling spreekt in vers 22 over 'a temple in which God is quite at home'. Jezus zoekt mensen bij wie Hij zich thuis kan voelen. Gewone mensen, die bijzonder worden door Zijn aanwezigheid in hun leven. Dat is ook wat er bij Marta en Maria gebeurd is. Zij hebben Jezus ontmoet en dat heeft hun leven veranderd. Jezus ontmoeten maakt het verschil in je leven, het maakt je leven bijzonder.

Zijn plan vanaf het begin

God die mensen wil ontmoeten. Dat is een rode draad die door de hele Bijbel heen loopt. Het is Zijn plan vanaf het begin. Hij wil met mensen optrekken, Zijn hart met hen delen en dicht bij hen zijn. Vanaf het moment dat de relatie tussen God en de mens verstoord werd in het paradijs zoekt God allerlei manieren om tot de mens te kunnen spreken. Hij gebruikt de schepping, stuurt engelen, geeft Zijn volk de opdracht een tent te maken waarin Hij kan wonen om

bij hen te zijn, stuurt profeten, gebruikt zelfs een ezel om door te spreken, kortom, God trekt alles uit de kast om in contact te komen. Hij wil Zijn heerlijkheid in het leven van de mens brengen. Uiteindelijk stuurt Hij Zijn Zoon om tot de mens te spreken. Jezus, in wie Gods luister schittert, komt Gods heerlijkheid onder de mensen brengen door hen persoonlijk te ontmoeten. Overal waar Jezus mensen ontmoet, brengt Hij God dichtbij. Hij is de ultieme boodschap van God aan ons: Ik wil jou ontmoeten.

Daarvoor hoeft je niet uit een belangrijke familie te komen, een geestelijke of priester te zijn, of getrouwd te zijn met een belangrijke man. Wie jij ook bent, wat je achtergrond ook is, of je nu christelijk bent opgevoed of niet, of je de Bijbel goed kent of niet, of je al jaren op weg bent met God of net tot bekering bent gekomen, leider bent in een gemeente of onopvallend in de zaal zit, God wil dicht bij je zijn en Zijn hart met je delen. Dit laten de verhalen van Marta en Maria duidelijk zien.

Drie verhalen

We vinden maar drie verhalen over Marta en Maria in de Bijbel. Dat lijkt misschien niet veel, maar naast de leerlingen die elke dag met Jezus optrekken, zijn er maar weinig mensen over wie zoveel wordt gesproken in de evangeliën. Deze vrouwen zijn blijkbaar belangrijk genoeg om over te schrijven. Hun ontmoetingen met Jezus zijn waardevol genoeg om niet vergeten te worden.

Er is iets opmerkelijks aan de periode waarin deze drie verhalen zich afspelen: het loopt tegen het einde van Jezus' leven op aarde. We lezen een aantal keren dat Jezus op weg is naar Jeruzalem, waar Hij zal sterven (Lucas 9:51, Johannes 12). Hét moment, de belangrijkste opdracht die Hij gekregen heeft, namelijk om Zijn leven voor de mensen te offeren, staat voor de deur. Aan alle gesprekken met de leerlingen merk je dat Jezus hen voorbereidt op Zijn lijden en dood. Hij heeft het er voortdurend over en het zal steeds in Jezus' gedachten zijn geweest. Hij mag zich nu door niets laten afleiden of tegenhouden. In deze periode, waarin Jezus gefocust is op wat er voor Hem ligt, neemt Hij de tijd voor deze twee vrouwen.

Vrouwen

Het eerste verhaal over Marta en Maria vinden we in Lucas 10. Wanneer je het Lucasevangelie doorleest, valt op dat Lucas veel over vrouwen schrijft. Hij schrijft uitvoerig over Elisabet, de moeder van Johannes de Doper, en over Maria, de moeder van Jezus. Dit in tegenstelling tot Mattëus, die de geboorte van Jezus beschrijft vanuit Jozef, de man van Maria. Lucas schrijft verder over Hanna, een profetes in de tempel (Lucas 2), een zondares die Jezus zalft (Lucas 7), vrouwen die Jezus volgen, een bloedvloeiende vrouw (Lucas 8) en een kromgegroeide vrouw (Lucas 13). Niet alleen Lucas schrijft veel over vrouwen. Ook bij Johannes valt op hoe Jezus met vrouwen omgaat, zoals met de Samaritaanse vrouw (Johannes 4). Deze verhalen zijn met een reden geschreven. De evangelienschrijvers willen benadrukken dat Jezus aandacht heeft voor vrouwen en dat ze belangrijk zijn.

In de tijd dat Johannes en Lucas hun verhalen schreven, was er binnen de gemeente discussie over de rol en positie van de vrouw. Mochten vrouwen in de bediening staan in de gemeente of dienden zij zich te houden aan de Joodse tradities? Het algemene beeld van vrouwen in de tijd van Jezus was dat van tweederangs burgers. Zij telden niet echt mee. Vrouwen werden in het openbaar niet aangesproken door mannen en aan het getuigenis van een vrouw werd niet veel waarde gehecht. Ze werd die vroegere eeuwen meer als bezit gezien dan als individu, zoals bijvoorbeeld ook naar slaven werd gekeken.¹

Jezus geeft waarde aan vrouwen. Hij behandelt mannen en vrouwen als gelijken, wat voor die tijd revolutionair is. Jezus spreekt in het openbaar met vrouwen, raakt zieke vrouwen aan, neemt het op voor vrouwen die door de maatschappij als uitschot worden gezien. Hij trekt zich niets aan van het beeld dat er in die tijd bestaat over vrouwen. Voor Hem is iedereen kostbaar en van waarde. Wanneer je de verhalen tegen deze achtergrond leest, is de conclusie duidelijk:

¹ *Als je meer wilt weten over de positie van de vrouw in de gemeente raad ik je aan het boek 'Waarom geen vrouwen?' van Loren Cunningham & David Hamilton te lezen.*

Marta en Maria zijn bijzonder in Jezus' ogen, hoe de maatschappij ook over hen denkt. In dit verband is het opvallend dat er weinig wordt geschreven over Lazarus, de man in huis. Hij komt nergens aan het woord, terwijl er des te meer aandacht is voor de twee zussen.

Achtergrond

We weten niet zoveel over de achtergrond en het leven van Marta en Maria. Ze wonen met hun broer in een huis, maar we lezen nergens iets over hun ouders. Er wordt aangenomen dat het jonge mensen waren. Marta lijkt de oudste van de zussen te zijn; zij neemt de verantwoordelijkheid in huis. Sommigen denken dat de zussen weduwe waren, omdat er niet over echtgenoten wordt geïmplied en mensen in die tijd op jonge leeftijd huwden. Het is niet duidelijk, maar blijkbaar ook niet belangrijk voor het verhaal.

Uit de verhalen kunnen we opmaken dat ze niet arm zijn geweest. In het eerste verhaal in Lucas 10 zien we dat Marta Jezus en Zijn leerlingen uitnodigt in hun huis. Blijkbaar was dit groot genoeg om zo'n heel gezelschap te ontvangen. Ook het feit dat Maria later dure nardusolie gebruikt om Jezus' voeten te zalven geeft aan dat ze de middelen had om dit aan te schaffen.

We krijgen de indruk dat het geen geïsoleerd gezelschap was. Wanneer Lazarus overlijdt, komen allerlei mensen uit de omgeving de vrouwen steunen. Later worden ze uitgenodigd in het huis van Simon voor een feestmaaltijd. Het zijn sociale mensen, midden in het leven.

Verschillend

Het meest opvallende aan de twee zussen is dat ze zo verschillend zijn. In elk verhaal valt het contrast tussen hun karakters op. Daardoor kunnen veel vrouwen zich met hen identificeren. Ik hoor heel wat vrouwen zeggen dat ze zich Marta's voelen. Andere vrouwen herkennen zich juist in Maria. Wat voor type vrouw jij ook bent, ik geloof dat het leven van Marta en Maria een inspiratie voor je kan zijn. Al leven wij eeuwen later en in een totaal andere cultuur dan

deze vrouwen, toch is hun verhaal relevant voor ons vandaag. Je zult je zeker herkennen in hun acties en reacties. Laat Jezus' woorden, gericht aan Marta en Maria, spreken tot jouw hart, in het leven dat jij vandaag leidt. Zijn boodschap is niet veranderd: Hij wil je ontmoeten!

Eerste verhaal

Toen ze verder trokken ging Hij een dorp in, waar Hij gastvrij werd ontvangen door een vrouw die Marta heette. Haar zuster, Maria, ging aan de voeten van de Heer zitten en luisterde naar Zijn woorden. Maar Marta werd helemaal in beslag genomen door de zorg voor haar gasten. Ze ging naar Jezus toe en zei: 'Heer, kan het U niet schelen dat mijn zuster mij al het werk alleen laat doen? Zeg tegen haar dat ze mij moet helpen.' De Heer zei tegen haar: 'Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je maakt je veel te druk. Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het beste deel gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen.'

Lucas 10:38-42

Jezus ontmoeten houdt je een spiegel voor

De Heer zei tegen haar: 'Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je maakt je veel te druk.' (Lucas 10:41)

In onze familie is het bij feesten, verjaardagen of etentjes vanzelfsprekend dat we elkaar als zussen en schoonzussen helpen. Dat hoeft niet gevraagd te worden; we weten de weg. We hebben tijdens heel wat feesten en maaltijden bij elkaar in de keuken gestaan. Ook onze mannen hebben er geen moeite mee hun handen uit de mouwen te steken. Het gaat er altijd gezellig en ontspannen aan toe. Stel je voor dat je alles alleen moest doen op zo'n feestje. Dan zou je de hele tijd rondrennen en aan het eind tot de ontdekking komen dat je niemand hebt gesproken.

Als Jezus wordt uitgenodigd bij Marta en Maria verwacht je dat er een soortgelijke samenwerking volgt tussen de zussen, maar niets is minder waar. Marta verdwijnt direct naar de keuken om van alles klaar te maken, maar het eerste wat Maria doet, is lekker gaan zitten om te luisteren naar Jezus. Uit niets blijkt dat ze eerst in de keuken helpt. Ook als Marta druk bezig is, lezen we nergens in de Bijbel dat Maria vraagt: 'Kan ik je ergens mee helpen?'

Altijd als ik dit lees, heb ik te doen met Marta. Ik kan me zo goed voorstellen dat ze niet blij wordt van de situatie! Uit het verhaal kun je merken dat ze zich er behoorlijk over opwindt. Ze zal waarschijnlijk eerst in zichzelf gemopperd hebben: Van je zus moet je het hebben. Alsof ik niet graag wil horen wat Jezus te zeggen heeft! Ze heeft vast stille hints gegeven aan Maria, haar strak aangekeken of flink gezucht, in de hoop dat Maria het zou opmerken en zou bedenken dat ze moest komen helpen. Wat Marta betreft weet Maria heel goed wat er van haar verwacht wordt, maar heeft ze er gewoon geen zin in!

Op een bepaald moment is Marta zo geïrriteerd, dat ze naar Jezus gaat en zegt: *'Heer kan het U niet schelen dat mijn zuster mij al het werk alleen laat doen? Zeg tegen haar dat ze mij moet helpen'* (Lucas 10:40).

Als haar hints dan geen effect hebben, moet Jezus er maar iets van zeggen. Hij zal haar zeker te hulp komen. Op dat moment volgt er een ontmoeting tussen Marta en Jezus (Lucas 10:38-42).

Bij een ontmoeting met Jezus denk je al snel aan een prachtige ervaring: Jezus die liefdevolle woorden spreekt, woorden van bemoediging. Overal in de Bijbel zie je dat mensen aan Jezus' lippen hangen en geraakt worden door Zijn woorden. Maar dit is een heel andere ontmoeting. Tot haar stomme verbazing komt Jezus Marta helemaal niet te hulp. Hij lijkt geen enkel begrip voor haar te hebben. Hij geeft Maria nota bene gelijk met de woorden: *'Maria heeft het beste deel gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen'* (Lucas 10:42). Jezus geeft Maria niet alleen gelijk, maar doet er nog een schepje bovenop: dit wordt niet van haar afgepakt. Met andere woorden: einde verhaal; denk maar niet dat Maria je komt helpen.

Maria laat Marta overal alleen voor opdraaien en Jezus keurt dit nog eens goed ook! Dat is niet bepaald de ontmoeting met Jezus die Marta in gedachten had toen ze Hem hartelijk in haar huis uitnodigde. Ontmoetingen met Jezus kunnen soms heel anders verlopen dan je gedacht had. Het is niet altijd de ontmoeting waar je van droomde. Soms is Jezus' antwoord niet wat je wilt horen.

Bezem

Als je naar deze situatie kijkt, krijg je toch begrip voor Marta? Zou jij niet dezelfde verontwaardiging voelen? Je zou er misschien niet mee naar je gast zijn gegaan, maar het achteraf toch wel goed duidelijk maken aan je zus! Toch krijgt Marta over het algemeen niet zoveel begrip. Sterker nog, vergeleken worden met Marta is geen compliment. Het verhaal over Marta en Maria doet het op zondagscholen altijd goed. Terwijl Maria rustig aan de voeten van Jezus zit, zien we in gedachten Marta rondrennen met een bezem in de ene hand, een stofdoek in de andere en het zweet op haar voorhoofd. Wie kent er niet het kinderlied 'Marta, Marta, leg je bezem neer, al dat werken komt een andere keer'? We leren al heel jong: je wilt geen Marta zijn. En ook al is Marta er nog zo van overtuigd dat ze goed bezig is, toch denkt Jezus daar heel anders over. Hij zegt duidelijk dat Marta zich veel te druk maakt. Dat geldt voor veel vrouwen. Hoe vaak rennen we niet multitaskend rond, alle ballen in de lucht houdend? Marta is misschien niet zo heel anders dan jij en ik! Zelfs al zouden we nog zo graag wat meer op Maria willen lijken en rustig aan de voeten van Jezus zitten, in de praktijk voelen we ons vaak meer een Marta. Daarom wil ik wat dieper met je nadenken over Marta, om uit haar leven iets te leren over jezelf.

Gastvrijheid

Het lijkt erop dat Jezus de vrouwen nog niet eerder ontmoet heeft. Lucas spreekt over *'een vrouw die Marta heet'*, andere vertalingen hebben het over *'een zekere Marta'*, een nog onbekende vrouw. Een vrouw die samen met haar zus in een dorp woont waar Jezus met Zijn leerlingen doorheen wandelt, op weg naar Jeruzalem.

Je mag ervan uitgaan dat Marta en Maria al wel over Jezus gehoord hebben. De verhalen over Hem zullen ook hen wel bereikt hebben. Dan hoort Marta dat Jezus met Zijn leerlingen door hun dorp komt. Misschien heeft ze wel op de uitkijk gestaan om Hem op te wachten. Het allereerste wat de Bijbel over Marta zegt, nog voordat haar naam genoemd wordt, is dat ze Jezus gastvrij ontvangt. Zodra Hij het dorp binnenkomt, nodigt ze Hem enthousiast uit in haar huis. We weten nog niet wie ze is, maar wel dat ze Jezus graag wil ontvangen. Marta is een vrouw die zegt: 'Jezus, U bent welkom!'